

z natančnim navajanjem kvalifikacijskih zahtev, ter je ta natečaj pravilno objaviti v »Wiener Zeitung« in v deželnem uradnem listu. Rok za vlaganje prošenj je z ozirom na § 11 uradne instrukcije odmeriti na 14 dni, a kjer so pa posebne razmere, ga je na štiri tedne raztegniti. (Min. notranjih stvari, 14. januarja 1856 št. 13.151, 10. sept. 1856 št. 8638, 11. avg. 1857 št. 6945.)

Ta ukaz, ki je bil pred nekaterimi leti obnovljen, je doslovno naveden, ker je notorno dejstvo, da se je v zadnjih dveh letih namestilo tri c. kr. okrajne glavarje na Kranjskem kar pod roko, ne da bi se bilo razpisalo konkurza bodisi v »W. Zeitung«, bodisi v deželnem uradnem listu, in vsled tega tudi ni bila dana prilika starejšemu uradniku prositi za izpraznjena mesta.

34. Enoletna prostovoljna vojaška služba.

Le-to je vračunati v službena leta v državni službi le takrat, ako je bil dotičnik pred svojim izpustom iz vojaške službe vstopil v državno službo. (Min. notranjih stvari, 17. marca 1892 št. 888.)

(Konec prih.)

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Roditelja, ki sta dala sina na visoke šole, nista dolžna ga tamkaj iz svojega vzdrževati dalje, nego li je normalno potrebno za dovršitev študij.

Pravnik A. je tožil svoja roditelja, naj mu izročita njegovo imetje 960 K. Toženca sta ugovarjala, da sta to imetje izdala za študije, ki jih je tožnik brez potrebe podaljšal, in nadalje za poplačilo njegovih izrednih dolgov.

Vse tri instance so tožbo zavrnilo in sicer vrhovno sodišče z odločbo 13. novembra 1907 št. 11.861 iz naslednjih razlogov:

Tožnik in revizijski pritožitelj trdi prav, da po §-ih 141, 143, 149 in 150 o. d. z. ne sme oče, oskrbujoč imetje svojih otrok, ki so pod njegovo očetovsko oblastjo, segati po njih imetju v ta namen, da bi plačal stroške preskrbe in odgoje, ako za

poplačilo preskrbe zadošča njegovo lastno imetje ali pa imetje ostalih sorodnikov, ki so po zakonu zavezani k alimentaciji. Segati po osnovnem imetju otrok bi tudi tedaj, ako bi ne bilo imovitih sorodnikov, zvezanih k alimentaciji, bilo dopustno po analogiji §-a 220 o. d. z. le s privoljenjem nadvarstvenega oblastva.

Tudi je res, da bi v tem slučaju toženca, dasi nista bila zavezana tožniku zagotoviti študij na visokih šolah, ker sta ga pa vendar odločila sama za pravniški stan ali ker da sta njegovo dotično odločbo potrdila, morala sama iz svojega pokriti stroške, ki so s tem nujno zvezani, ne da bi zato smela seči po njegovem osnovnem imetju.

Vendar pa je tudi res, da je tožnik prebil svoj zrelostni izpit že leta 1900. Pravniške študije, za katere se je bil odločil, trajajo 4 leta, odnosno, če se za izpite dovoli še nadaljnje leto, 5 let. Tožnik bi torej do 21. aprila l. 1905, ko je dosegel fizično polnoletnost, že lahko imel svoje študije končane in izpite že opravljene. Toda do danes ni napravil niti prvega državnega izpita.

V teh okolnostih ne more biti naloga roditeljev, da le iz svojega zalagata stroške, ki so potrebni za dolge študije tožnikove in za njegovo preskrbo tudi še v dobi od 21. aprila 1905, naprej, ako se ne izkaže, da tožnika ne zadeva nobena krivda, ako ni, dasiravno je že polnoleten postal, še v stanu, sam si preskrbeti življenje. Takega dokaza pa tožnik niti ni ponudil. Nasprotno, moral je sam priznati, da sta toženca od te dobe, ko je bil polnoleten postal, izdala zanj najmanj 2407 K; tožnik je nadalje pripoznal, da je od tožencev prejel 570 K, češ, da potrebuje toliko za izpitno takso.

Jasno je, da je tožnikov oče, ki je oskrboval imetje tožnikovo po njegovi polnoletnosti, smel za take nenavadne izdatke, ki ne spadajo med zaveze roditeljev, porabiti v prvi vrsti imetje tožnika samega. V to pa ni bilo potreba več glede na polnoletnost tožnikovo dovoljenja nadvarstvenega oblastva in tudi ne izrecnega soglasja tožnikovega, kajti tožnik je bil tist, ki je denar zahteval, ga prejel in porabil. Če je torej toženi oče segel po tožnikovem imetju, je bil to čisto pravičen in samoobsebi umeven čin, kakor ga je zahteval položaj stvari.

b) Procesualni pomen trditve nez. matere na smrtni postelji, da je toženec nez. oče njenega otroka. „Praesumptio facti“.

Prvo sodišče je zavrnilo paternitetno tožbo, ker je nezakonska mati pri porodu umrla in ker ni nobenega direktnega dokaza o njenem spolnem združenju s tožencem.

Prizivno sodišče je pripustilo dokaz po pričah o tem, da je nezakonska mati označila toženca za očeta svojega otroka, in je potem premenilo prvo sodbo v zmyslu tožbenega zahtevka.

Razlogi.

Priziv zahteva, da se izpodbijano sodbo razveljavi zaradi pomanjkljivosti postopanja, ki zabranjuje pravilno razsojo, češ, ker prvi sodnik ni pripustil dokaza z zaslišanjem strank o tem, da je toženec v kritični dobi z nezakonsko materjo telesno občeval in ker tudi ni bil pripuščen dokaz po predlaganih pričah, ki bi potrdile, da je nezakonska mati njim v obraz označila toženca za nezakonskega očeta.

Ta očitek je zares upravičen, ker ni bilo možno naprej vedeti, kakšne okolnosti bodo navedene priče potrdile, in ali se z njim ne utegne bistveno pojasniti sporno stvar.

Zategadelj je prizivno sodišče pripustilo predlagane tožnikove dokaze po pričah in je, zaslišavši jih radi pospešitve postopanja in radi prihranitve stroškov, odločilo po zmyslu §-a 496 odst. III stvar samo.

Temeljem zapriseženih izpovedi prič, ki so potrdile, da je nezakonska mati na smrtni postelji pri zdravi pameti na vprašanje odgovorila, da je toženec oče otroka in da z nikomer drugim ni imela nobenega takšnega razmerja, nadalje temeljem izpovedi pokojničine matere, da ji je njena hči še tedaj, ko se je opazilo, da je nosna, označila toženca za očeta in končno temeljem izpričane okolnosti, da se je toženca videlo enkrat zarana in enkrat okoli 8. ure zvečer v družbi nezakonske matere — je po vsem tem prizivno sodišče prišlo do prepričanja, da je toženec dejanski občeval z materjo nezakonskega otroka v kritični dobi in ga je smatrati za očeta nezakonskemu otroku. Dasi se ni dalo določiti zagotovo dobe, v kateri bi se bilo telesno združenje zgodilo, vendar ni dvomiti o resničnosti izpovedi po-

kojnice, katera je na smrtni postelji še pri polni pameti in vedoča, da se ji bliža konec življenja, določno izjavila, da ni imela z nobenim drugim, kakor le s tožencem nobenega takega razmerja in da je toženca določno označila za očeta. Kmetsko dekle, razmerno mlado, versko čuteče, gotovo ni takšno, da bi dan po prejemu svetotajstev za umirajoče v svesti si važnosti trenutka in pripravljajoč se na pot pred prestol najvišjega sodnika, vedoma nekaj trdilo, kar se ne ujema z resnico. Če pa to okolnost podpira osobito še izpoved pokojničine matere, kateri je pokojnica že v začetku svoje nosečnosti povedala, da je toženec oče nezakonskega otroka, kateri se ima poroditi, potem zares ne more biti najmanjšega dvoma, da oče nezakonskega otroka je tudi v resnici toženec.

C. kr. najvišje sodišče je s sodbo od 17. marca 1907, št. 10.853 potrdilo prizivno sodbo iz razlogov:

Po 1. odstavku §-a 272 c. pr. r. mora sodišče skrbno se oziraje na posledke vse razprave in vsega dokazovanja preudariti po svoji prepričanosti, ali je šteti kako dejansko navedbo za resnično ali ne. S tem se je hotelo, kakor je jasno rečeno v vladnih nagibih k načrtu civilnopravnega reda, odstraniti vsako utešnjevanje sodnika pri pojmovanju in presojanju in torej tudi ni bilo povoda, da bi se v zakonu delalo razliko med direktnim in indirektnim dokazom in izreklo, kakor se je bilo to na primer zgodilo že v zakonu o bagatelnem postopanju, da je indirekten dokaz dopusten.

Radi tega ne more biti nobene dvojbe o tem, da je sodišče po zakonu popolnem upravičeno smatrati, da je dokaz o dejanski okolnosti, za spor odločilni, v konkretnem slučaju o dejstvu telesne združitve v kritični dobi (§ 163 o. d. z.) dognan, kadar so dokazana bila dejstva, iz katerih okolnost, ki jo je dokazati, po pravilnem preudarku mora izhajati, ali pa z verjetnostjo more izhajati (praesumptio facti).

Da pa okolnost, katero je prizivno sodišče smatralo za dokazano — ko je namreč nezakonska mati na smrtni postelji hitro, ko je bila prejela svetotajstva umirajočih, v navzočnosti treh prič, osobito v ta namen poklicanih, torej v slavnostni obliki označila toženca za očeta nezakonskega otroka, katerega je porodila, in ko je obenem izustila, da se z nobenim drugim moškim

ni nikdar telesno združila — v resnici pripušča prepričanje, da je toženec z materjo tega otroka v zakonitem roku telesno občeval, o tem ne more biti resnično nobene dvojbe in ne gre torej prerokati procesualne dopustnosti tega dokaza z indicijami.

Če je pa to tako, bilo je prizivnemu sodišču prosto, odločiti, ali je glede na posledke indirektnega dokazovanja potreba še provesti direktni dokaz z zaslišanjem strank, ali ne. Prizivno sodišče je bilo torej upravičeno opustiti provedbo tega subsidiarnega dokaza (§ 376, odst. 2. c. pr. r.) in sicer v tem slučaju tem bolj, ker bi o odločilni okolnosti mogel biti zaslišan le toženec, ne pa tudi tožeča stranka, katera je zavezana k dokazu. (§ 476 c. pr. r.)

Ne gre torej iskati v tem, če se je opustilo zaslihanje strank, pomanjkljivosti prizivnega postopanja, kakršno je označeno v §-u 503, št. 2 c. pr. r. in ravno tako ne gre iskati napačne pravne presoje stvari v tem, da so bili pripuščeni dokazi s pričami, katere je predlagala tožeča stranka. Revizija, ki išče v ravnokar navedeni okolnosti revizijski razlog št. 4, naravnost ne pozna njegovega temelja in procesualnega pomena. Kajti le tedaj bi mogel biti ta razlog na mestu, ako bi se bilo na ugotovljene dejanske okolnosti nepravilno uporabilo določbe materialnega prava, na katere se je v konkretnem slučaju treba ozirati.

c) Tuženik treba da tužitelju plati parnične troškove i ako je nugjao tužitelju isplatu duga, ali odbijajući jednu svoju ne likvidnu tražbinu prema tužitelju, prem je sud priznao opravdanim taj tuženikov protuzahtev.

Utočni je sud u S. zaključkom od 21. prosinca 1907, R 377/7 preinačio u pogledu troškova presudu prvog stepena, s kojom se tuženik osudjuje na isplatu parničnih troškova, te je osudio tužitelja, da ih tuženiku plati.

Razlozi.

Tuženik je na prvog raspravi priznao traženje za K 272 i izjavio, da je tu svotu nudjao i tužitelju odma po utočenju vina, cijena kojega iznaša K 320, od kojih je dao K 40 u ime kapare, ali da tužitelj nije htio već, je htio svu svotu od K 280, ne

priznavajući trošak od K 8 za prienos vina na more, koji je trošak učinio tuženik, te ga je htio odbiti od dužne svote K 280, jer po običaju u mjestu taj trošak imaše da tužitelj učini.

Tužitelj je priznao taj navod tuženika.

Prama takovom stanju stvari, pošto je sud osudio tuženika na isplatu samih K 272, red je držati da postoje obe pretpostavke, a da po § 45. g. p. tužitelj bude osuđen da plati tuženiku troškove parnice, jer je tuženik priznao traženje odma na prvom ročištu u onom iznosu, u komu je bio osuđen da plati, a tužbi nije dao povoda, jer je tu svotu i prije prikazanja tužbe nugjao tužitelju.

Utočni se senat ne slaže razlaganjem napadnute presude, da tuženik nije mogao po sebi da pridrži ono 8 kruna, jer da nije likvidno, jer to pridržanje potječe iz istog pravnog posla, od kojega je nastalo i traženje od K 280, a s druge strane potreba parnice i dotična dužnost isplate troška ovisi baš od toga, da li je opravdan tuženikov zahtjev, pa bio likvidan za prijeboj ili ne bio, a pošto je njegov zahtjev opravdan, tužitelj je kriv, da je nastala ova parnica, da su nastali ovi troškovi i za to po §-u 45 g. p. on ima da uzdrži svoje troškove i da tuženiku naknadi njegove.

Vrhovni je sud sa riješenjem od 4. veljače 1908. R IX 15/8, uspostavio izreku prvog suca troškova prve molbe.

Razlozi.

Pošto je s jedne strane kupac, ako ni je što drugo bilo ugovoreno, dužan da preuzme kupljenu robu, a da u isto doba i plati kupovnu cijenu, a s druge strane prodavač nije obvezan da primi samo djelomičnu isplatu (§§ 1062, 1415 o. g. z.); pošto u nazočnom slučaju sam tuženik priznaje, da je utuženi iznos od K 280 zbilja sačinjavao kupovnu cijenu, te da tužitelj nije htio da primi djelomični iznos, ponudjen mu od tuženika, s toga što mu nije priznao uoblaštenje k odbitku od 8 K kao naknadu za troškove prijenosa robe do mjesta krcanja, podnešene od tuženika, pošto je pak prvi sudac ustanovio, da ovaj protuzahjev tuženika nije za vrijeme prikazanja tužbe nikako bio i spravan i jednovrstan s utuženim, te da je po tomu bio nepodoban za kompensaciju (§§ 1438 i sljed. o. g. z.), proizlazi, da je tužitelj bio primoran postupanjem tuženika da ustane tužbom, e da

postigne sudačku izreku, a da mu došljedno i baš obzirom na neznatnost djelomičnog iznosa kojim nije uspio, tuženik ima da naknadi u smislu §§ 41 i 43 gr. p. sve troškove zavedenog postupka.

D. M. v »Mjes.«

Kazensko pravo.

Pojem zasramovanja (§ 303. kaz. zak.), svestnega zasmehovanja zahteva, da je bil sramoteči o tem na čistem, da ima njegovo ravnanje dotično šego ali dotične naprave zasmehovati in da je v to sposobno.

Fantje iz M. so napravili na Pustni torek po vasi pustni sprevod, v katerem je bil A. ošemljen za katol. duhovnika, B. pa za mežnarja. Pri A. naj je bilo žensko črno krilo za talar, belo žensko krilo za »albo«, štirioglata kapa s cofom pa duhovniku pri obredih navadno pokrivalo. B. je imel le dolgo suknjo in brado, ni nastopal vedno z A. skupno, temuč je le prilično kazoč na A. proti neki gledalki rekel, bi se li ne hotela izpovedati, ker ima dobrega župnika, ter proti drugi, da ve za staro ženico, ki se izpove danes ali jutri, ona ima 300 gld., trudili se bodo, da jih dobe. A. je izpraševal posamezne osebe, če se mu hočejo izpovedati, če imajo že izpovedne listke, ali če hočejo kak kipec (sveto podobico), ter deleč jim v roko nekake kolače, je trdil, da ima hostijo.

Sodišče v R. je bilo prepričanja, da v dejanjih obtožencev ne tiči zasramovanje po zmislu §-a 303 kaz. zak., kajti iz dokazovanja izhaja, da se sličen sprevod s tako duhovniško šemo ondi napravi vsako leto ob pokopu pusta ter da A. tudi ni v resnici popolnoma posnemal duhovniških obredov, niti ni pri tem govoril sramotilno. V tem ravnanju je bila le nedolžna šala, za kar so jo gledalci tudi imeli, vsled česar ni bilo sposobno, da bi bilo zasramovalo cerkvene naprave, izpoved in zakrament sv. rešnega telesa. Iz istih razlogov pa tudi izhaja, da si oba obtoženca nista bila v svesti, da moreta s svojim početjem zasramovati cerkvene obrede. Sodišče je torej oba obtoženca oprostilo obtožbe radi nedostajanja objektivnega in subjektivnega temelja za rečeni pregrešek.

Državno pravdništvo je podalo ničnostno pritožbo iz razloga § 281 št. 9/a k. pr. r.

Kasacijsko sodišče je po javni razpravi s sodbo 20. sept. 1907 št. 6688 pritožbo zavrnilo iz

razlogov:

Pritrditi je sicer, da more v sodbi ugotovljeno početje obtožencev ob gotovih okolnostih veljati za zasramovanje šege in naprave zakramentov sv. pokore in rešnjega telesa, v tem primeru pa je to brez pomena, ker po ugotovitvah sodišča pri obtožencih nedostaje subjektivne krivde. Obtožba toži oba obtoženca zasramovanja šeg in naprav v državi zakonito priznane cerkve. Pojem zasramovanja, svestnega zasramovanja pa zahteva, da je bil sramoteči o tem na čistem, da ima njegovo ravnanje dotično šego ali dotične naprave zasmehovati in da je v to sposobno. Sodišče pa ravno to izpoznanje izključuje pri obtožencih, ker po svobodni prepričanosti, torej na način, ki ga kasacijsko sodišče ne more presojeti, ustanavlja, da si obtoženca nista bila v svesti, da s svojim početjem zasramujeta cerkvene šege. Ker torej manjka k omenjenemu pregrešku zahtevanega hudobnega namena, ničnostna pritožba po pozvani točki ni bila utemeljena in bilo jo je zavrniti.

Zveza slovenskih odvetnikov.

(Konec.)

Volitve za bodoče leto so se izvršile »per acclamationen«. Za predsednika je bil vnovič izvoljen g. dr. K. Triller, v odbor pa prejšnji člani, razun g. drja. Vladimira Serneca, ki se je bil preselil in Ljubljane v Maribor; na njegovo mesto se imenuje g. dr. Josip Leskovar, odvetniški kandidat v Ljubljani

V.

Med »slučajnostmi« se je izreklo mnogo želja in nasvetov in bilo bi se jih še več, da ni bilo že tako pozno.

Prečitala se je vloga g. drja. Krisperja, ki opozarja na to, da sta zdravniška zvedenca nedavno pred ljubljansko poroto